

Vai trò của gia đình và giáo viên trong việc hỗ trợ học sinh học tập trực tuyến

Hoàng Thị Minh Anh

Email: anhhtm@vnies.edu.vn
Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam
101 Trần Hưng Đạo, Hoàn Kiếm,
Hà Nội, Việt Nam

TÓM TẮT: Gia đình và giáo viên có vai trò lớn trong việc hỗ trợ học sinh học tập trực tuyến. Hỗ trợ tinh thần của phụ huynh quan trọng đối với hầu hết các thái độ và thể hiện mối liên hệ chặt chẽ với hiệu quả bản thân của học sinh, các hình thức hỗ trợ tinh thần được cho là có lợi nhất là khi cha mẹ khuyến khích con cái họ tự tin và khi họ ủng hộ những nỗ lực và thành tích học tập của con cái. Về phía giáo viên, môi trường giáo dục là nơi giáo viên có thể truyền tải sự nhiệt tình đối với nội dung giảng dạy của họ sẽ hỗ trợ sự phát triển thái độ học tập tích cực ở học sinh, cụ thể là các mục tiêu học tập để hoàn thành nhiệm vụ, hiệu quả bản thân và thích đọc sách. Sự nhiệt tình của giáo viên có tầm quan trọng thúc đẩy quá trình học tập của học sinh. Điều quan trọng là Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo cần tạo điều kiện thuận lợi cho sự tham gia hiệu quả của phụ huynh. Nếu họ đang đi làm có thể được phép “nghỉ có lương”, được Nhà nước hỗ trợ bằng 70% thu nhập của họ. Cung cấp thông tin cho phụ huynh về cách hỗ trợ hiệu quả việc học tập của con em họ cũng có thể cải thiện kết quả giáo dục, cả trong thời gian học tập trực tuyến và trong thời gian bình thường. Giáo viên cũng cần được hỗ trợ để nhanh chóng thích nghi thực hành giảng dạy của họ với đào tạo từ xa, cho dù là thường xuyên hay đột xuất. Vì vậy, cha mẹ và giáo viên đóng vai trò cơ bản trong việc hỗ trợ học sinh phát triển những thái độ quan trọng này, đặc biệt là trong tình hình hiện nay, các chính sách can thiệp cần được thiết kế với mục tiêu giảm gánh nặng cho phụ huynh, giúp giáo viên và nhà trường tận dụng tối đa phương pháp học tập kỹ thuật số trong học tập trực tuyến.

TỪ KHÓA: Giáo dục phổ thông, chính sách, học tập trực tuyến, giáo viên, học sinh, phụ huynh.

→ Nhận bài 25/12/2021 → Nhận bài đã chỉnh sửa 01/3/2022 → Duyệt đăng 15/6/2022.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12210602>

1. Đặt vấn đề

Ngày 30 tháng 3 năm 2021, Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Thông tư Số 09/2021/TT-BGDĐT quy định về quản lý và tổ chức dạy học trực tuyến trong cơ sở giáo dục phổ thông và cơ sở giáo dục thường xuyên. Cụ thể, kiểm tra, đánh giá thường xuyên kết quả học tập trực tuyến của học sinh được thực hiện trong quá trình dạy học. Trong khi đó, kiểm tra, đánh giá định kỳ kết quả học tập trực tuyến của học sinh được thực hiện trực tiếp tại cơ sở giáo dục phổ thông theo quy định về kiểm tra, đánh giá định kỳ của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Ngoài ra, học liệu dạy học trực tuyến được xây dựng theo chương trình giáo dục phổ thông bao gồm: bài giảng đa phương tiện; hướng dẫn thí nghiệm, thực hành; phần mềm mô phỏng; hệ thống câu hỏi, bài tập luyện tập và kiểm tra, đánh giá; tài liệu tham khảo, bổ trợ theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Bên cạnh đó, hệ thống phần mềm dạy học trực tuyến được sử dụng riêng hoặc kết hợp với phần mềm tổ chức dạy học trực tiếp; hệ thống quản lý học tập trực tuyến; hệ thống quản lý nội dung học tập trực tuyến. Thông tư có hiệu lực kể từ ngày 16 tháng 5 năm 2021 [1].

Dịch bệnh COVID-19 đã buộc hệ thống giáo dục phải

áp dụng các giải pháp thay thế cho việc dạy và học trực tiếp. Hệ thống giáo dục đã phải chuyển sang hoạt động dạy học trực tuyến để tiếp tục giảng dạy cho học sinh. Xem xét thay thế cho việc không đi học, học tập trực tuyến trở thành một hình thức quan trọng để duy trì sự phát triển kỹ năng cho các em học sinh trong thời gian đại dịch COVID-19. Nói như vậy, vẫn còn những lo ngại rằng, học tập trực tuyến có thể là một sự thay thế tối ưu cho dạy học trực tuyến, đặc biệt là trong trường hợp không có cơ sở hạ tầng (phần cứng và phần mềm) tiếp cận phổ biến và thiếu sự chuẩn bị đầy đủ giữa các giáo viên và học sinh vì những nhu cầu riêng biệt mà việc giảng dạy và học tập trực tuyến đặt ra. Tuy vậy, việc dạy và học trực tuyến đã được giáo viên và học sinh sử dụng trên quy mô chưa từng có. Từ các đợt giãn cách xã hội có thể cần thiết một lần nữa trong tương lai để ứng phó với các đợt lây nhiễm mới cho đến khi có được sự miễn dịch cộng đồng. Điều quan trọng là Chính phủ phải xác định chính sách nào có thể tối đa hóa hiệu quả của việc học tập trực tuyến. Bài viết này xem xét thái độ của học sinh đối với việc học trong việc tối đa hóa tiềm năng của việc học tập trực tuyến khi không thể thực hiện bằng hướng dẫn trực tiếp thông thường. Vì

vậy, cha mẹ và giáo viên đóng vai trò cơ bản trong việc hỗ trợ học sinh phát triển những thái độ quan trọng, đặc biệt là trong tình hình hiện nay, các chính sách can thiệp cần được thiết kế với mục tiêu giảm gánh nặng cho phụ huynh và giúp giáo viên và nhà trường tận dụng tối đa phương pháp học tập kỹ thuật số trong học tập trực tuyến. Sau khi triển khai học tập trực tuyến toàn ngành Giáo dục vừa qua cho thấy 04 yếu tố cơ bản góp phần vào sự thành công của phương pháp dạy học trực tuyến đó là: phải có giải pháp tốt về công nghệ, việc quản lý học sinh của các trường học phải chặt chẽ, sự hỗ trợ của giáo viên và gia đình và ý thức, nền nếp của học sinh.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một vài nét khái quát chung

Phát triển thái độ tích cực đối với việc học tập có thể giúp học sinh vượt qua một số thách thức tiềm ẩn do học tập trực tuyến đặt ra, chẳng hạn như tập trung vào các lớp học trực tuyến hoặc duy trì đủ động lực học tập. Chúng cũng rất quan trọng trong việc hỗ trợ học sinh sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông một cách hiệu quả, tận dụng tối đa các công nghệ mới cho việc học. Thái độ tích cực đối với việc học, sự tự điều chỉnh và động cơ nội tại để học tập đóng vai trò quan trọng trong việc cải thiện thành tích ở trường nói chung và quan trọng trong việc học tập trực tuyến.

Thái độ và quan điểm của học sinh bị ảnh hưởng ở một mức độ lớn bởi sự hỗ trợ mà các em nhận được từ gia đình và giáo viên bởi những tấm gương mà các em được tiếp xúc. Các hình thức hỗ trợ khác nhau từ gia đình và giáo viên, bao gồm hỗ trợ tinh thần của cha mẹ và sự nhiệt tình của giáo viên. Đây được coi là quan trọng đối với sự phát triển thái độ tích cực đối với học tập và có thể đảm bảo rằng, học sinh có được thái độ tích cực có thể tối đa hóa khả năng của họ để tận dụng cơ hội trong học tập trực tuyến. Tuy nhiên, một số gia đình và giáo viên có thể gặp khó khăn trong việc cung cấp sự hỗ trợ, đặc biệt là trong cuộc khủng hoảng từ đại dịch COVID-19 vì thiếu thời gian, không đủ kiến thức và kỹ năng về kỹ thuật số hoặc thiếu hướng dẫn về chương trình giảng dạy.

Giáo dục cần hướng tới việc tăng cường sự tham gia giữa nhà trường và phụ huynh để cải thiện thông tin và hướng dẫn cho phụ huynh về các phương pháp hiệu quả để hỗ trợ việc học tập của con em họ. Đồng thời, giáo viên cần được hỗ trợ để kết hợp hiệu quả công nghệ vào thực tiễn và phương pháp giảng dạy của họ, giúp học sinh khắc phục một số khó khăn liên quan đến hình thức và môi trường học tập này. Hỗ trợ đào tạo giáo viên về việc sử dụng các nguồn tài nguyên kỹ thuật số cho thực hành sự phạm và thúc đẩy thực hành giảng dạy thích ứng với bối cảnh đại dịch COVID-19 sẽ là chìa khóa để đảm bảo rằng, công nghệ thông tin được tận dụng một cách có hiệu quả nhất.

Theo dữ liệu từ UNESCO, đỉnh điểm về việc đóng cửa trường học được ghi nhận vào đầu tháng 4 năm 2020, khi đó có khoảng 1,6 tỉ người học bị ảnh hưởng trên 194 quốc gia, chiếm hơn 90% tổng số người theo học [2]. Việc các trường học đột ngột đóng cửa đồng nghĩa với việc các nhà hoạch định chính sách giáo dục, hiệu trưởng và giáo viên phải tìm ra các giải pháp thay thế cho việc giảng dạy và học tập trực tiếp để đảm bảo quyền được học tập của học sinh. Nhiều nước đã áp dụng phương pháp giảng dạy và học tập trực tuyến trên quy mô chưa từng có, thường kết hợp với các tài liệu học tập phổ biến từ xa như truyền hình hoặc đài phát thanh. Cho đến khi đạt được sự miễn dịch trong cộng đồng, thì việc học tập trực tuyến vẫn có thể tiếp tục. Do đó, vẫn cần tạm thời đóng cửa trường học tại địa phương để ngăn chặn sự lây truyền của COVID-19. Ví dụ, trẻ em tiếp xúc với các cá thể bị nhiễm bệnh có thể phải tự cách li. Việc thiếu không gian thích hợp cho các em tham gia lớp học hoặc các nhà giáo dục có trình độ được triển khai trong những trường hợp đó sẽ buộc một số trường học phải áp dụng các mô hình kết hợp để đảm bảo sự giãn cách xã hội. Như vậy, “mô hình trường học trực tuyến” ra đời trong bối cảnh này. Do đó, điều quan trọng là phải xác định những chính sách nào có thể tối đa hóa hiệu quả của việc dạy và học trực tuyến. Mặc dù đây là một lựa chọn đáng mơ ước so với việc không đi học nhưng điều này sẽ gây ra gián đoạn lớn trong việc học tập của học sinh với những hậu quả lâu dài có thể xảy ra đối với các nhóm bị ảnh hưởng [3],[4]. Việc chuyển đổi đột ngột sang sử dụng kỹ thuật số trong dạy học trực tuyến có thể dẫn đến kết quả dưới mức tối ưu nếu so sánh với dạy học trực tiếp thông thường, vì giáo viên, học sinh và trường học đều phải điều chỉnh đột ngột trước một tình huống mới.

Mối quan tâm đầu tiên nảy sinh là học tập trực tuyến chỉ dành cho những em có kết nối wifi ở nhà đủ nhanh để hỗ trợ việc học tập trực tuyến. Nhưng vẫn còn những khu dân cư chưa được phục vụ đầy đủ về wifi, nhất là ở vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa và các khu dân cư có thu nhập thấp. Ví dụ, ít hơn một nửa số hộ gia đình nông thôn sống ở những nơi có sẵn wifi cố định với tốc độ đủ lớn. Ngoài ra, học sinh cần được tiếp cận với các thiết bị như máy tính và các phần mềm cần thiết để tham gia vào các hoạt động học tập trực tuyến. Đây thường là một thách thức đối với các hộ gia đình có thu nhập thấp (các hộ nghèo). Điều quan trọng đối với các nhà hoạch định chính sách giáo dục là phải hiểu những yếu tố nào đã ngăn cản một số nhất định học sinh không được dạy dỗ đầy đủ. Trong số đó, ngoài việc thiếu cơ sở hạ tầng, sự thiếu chuẩn bị đầy đủ trong trường học và giữa các giáo viên cũng như một số trường hợp, thiếu các hướng dẫn về chương trình giảng dạy. Những yếu tố này cũng đã xác định sự khác biệt lớn giữa các trường học về chất lượng học tập trực tuyến, làm dấy lên lo ngại rằng, sự

chênh lệch về kết quả giáo dục giữa các nhóm học sinh nếu không có các biện pháp điều chỉnh. Những lo ngại khác liên quan đến thực tế là hiệu quả của việc học tập trực tuyến có thể đã bị cản trở. Trong một số trường hợp, do thiếu các kiến thức, kỹ năng kỹ thuật số cơ bản ở một số học sinh và giáo viên, khiến họ không được chuẩn bị để thích nghi với tình hình mới một cách đột ngột [5], [6]. Bằng chứng cho thấy, có sự khác biệt lớn giữa các khu vực có thu nhập kinh tế khác nhau trong việc sử dụng công nghệ cho bài học ở trường trước đại dịch, làm dấy lên lo ngại rằng, học sinh ít kinh nghiệm hơn có thể là những người phải bị hứng chịu nhiều nhất cú sốc do học tập trực tuyến gây ra. Vẫn còn không ít trường, đặc biệt là các trường vùng nông thôn chậm trong việc thích ứng với hình thức học trực tuyến; việc sắp xếp thời khóa biểu chưa thật sự linh hoạt đã gây áp lực cho học sinh...

Trong những năm gần đây, Chính phủ đang đầu tư ngày càng nhiều nguồn lực để nâng cao tính khả dụng của những thiết bị kỹ thuật số trong các trường học và hộ gia đình. Một số tài liệu học thuật đã cố gắng thiết lập các cơ chế mà qua đó việc sử dụng thiết bị kỹ thuật số có tác động tích cực đến việc học tập của học sinh. Nhưng điều quan trọng là việc chỉ cung cấp quyền truy cập hoặc sử dụng công nghệ kỹ thuật số sẽ không tự động dẫn đến kết quả học tập tốt hơn. Các nghiên cứu về công nghệ kỹ thuật số đã chứng minh rằng, các công cụ kỹ thuật số có lợi cho việc học tập của học sinh khi chúng được sử dụng để bổ sung cho việc giảng dạy và học tập truyền thống, ví dụ như kéo dài thời gian học và nâng cao động lực của học sinh [7]. Dựa trên nền tảng này, Chính phủ và hiệu trưởng các trường học cần nỗ lực để hỗ trợ giáo viên kết hợp hiệu quả các công cụ trực tuyến vào thực tiễn giảng dạy của họ, ví dụ bằng cách bồi dưỡng phương pháp sư phạm cho giáo viên nhằm cung cấp những hướng dẫn cho học sinh và hướng tới động lực học tập tích cực [8]. Thực hành sư phạm cũng phải đảm bảo rằng, việc sử dụng các công nghệ kỹ thuật số và các công cụ trực tuyến tương ứng với nhu cầu của người học, năng lực trước đây và kiến thức kỹ thuật số và giáo viên phải đóng vai trò là người cố vấn để hướng dẫn học sinh và giúp họ tập trung vào các yếu tố thuộc nhiệm vụ học tập [9]. Tuy nhiên, thực hành sư phạm hiệu quả và dễ dàng với các công cụ kỹ thuật số là điều kiện cần nhưng chưa đủ để đảm bảo hiệu quả của việc dạy học trực tuyến. Thái độ của học sinh đối với việc học tập là động lực mạnh mẽ cho thành tích học tập của các em. Thật vậy, những điều này có thể rất quan trọng trong việc duy trì động lực và học tập tích cực của học sinh trong thời gian học ở nhà. Bên cạnh đó, ý thức, nền nếp học tập của học sinh cũng khiến nhiều người băn khoăn. Bởi vì, thái độ sẵn sàng học trực tuyến của học sinh hiện nay phụ thuộc rất nhiều vào những điều kiện như: độ tuổi, học lực của học sinh, điều kiện vùng,

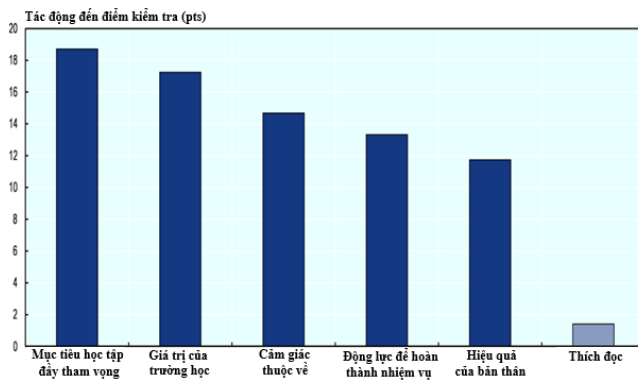
miền, hoàn cảnh của gia đình... Theo đánh giá chung, đa phần học sinh khá thích thú với phương pháp học này, tuy nhiên vẫn còn không ít học sinh học không đúng giờ, không chú ý làm bài tập theo hướng dẫn của giáo viên... Học sinh gặp khó khăn về công nghệ, máy móc, giáo dục có thể giúp các em. Tuy nhiên, chất lượng học tập còn lệ thuộc vào ý thức, thái độ và sự hỗ trợ của gia đình từng học sinh, nhất là trong giai đoạn dịch bệnh phức tạp như hiện nay.

2.2. Thái độ học tập tích cực của học sinh trong học tập trực tuyến

Gần đây, ngày càng có nhiều sự chú ý dành cho việc duy trì sự phát triển của các kỹ năng phi nhận thức khác nhau ở học sinh, ví dụ như đặc điểm tính cách, mục tiêu và động lực bởi vì chúng được phát hiện có tác động tích cực trực tiếp đến một số kết quả học tập và hiệu suất trong các bài học, bài kiểm tra. Bằng chứng chỉ ra rằng, những kỹ năng này là dễ thay đổi và có thể thực hiện được khi can thiệp bằng biện pháp phù hợp trong lớp học [10]. Dưới đây, chúng tôi tập trung vào thái độ học tập của học sinh, cụ thể như sau: 1) Tham vọng của học sinh để học và hiểu càng nhiều càng tốt (mục tiêu học tập đầy tham vọng); 2) Sự phù hợp mà học sinh cho rằng, trường học đối với công việc trong tương lai của họ (giá trị của trường học); 3) Ý thức thuộc về môi trường học tập (cảm giác thuộc về họ); 4) Cam kết của học sinh để làm việc chăm chỉ và cải thiện hiệu suất (động lực để hoàn thành nhiệm vụ); 5) Khả năng tự vượt qua khó khăn của học sinh (hiệu quả của bản thân); 6) Sự hài lòng của học sinh khi học và đọc (thích đọc).

Trong khi thái độ tích cực đối với việc học tập là động lực quan trọng đối với kết quả học tập của học sinh, có khả năng quan trọng hơn trong bối cảnh hiện tại, vì những thách thức đặc biệt do học tập trực tuyến đặt ra: “Học tập trực tuyến yêu cầu học sinh dựa vào động cơ nội tại và tự học tập nghiên cứu”.

Hình 1 cung cấp về tầm quan trọng của thái độ đối với việc học khi việc học này được giao diện trung gian bởi các công nghệ kỹ thuật số bằng cách so sánh mối liên hệ giữa việc sử dụng công nghệ thông tin thường xuyên cho bài học ở trường và hiệu quả đọc của học sinh giữa các học sinh. Kết quả cho thấy, trong số những học sinh sử dụng rất thường xuyên công nghệ thông tin và truyền thông cho bài tập ở trường, những học sinh có thái độ học tập tích cực hơn đạt được trình độ thông thạo cao hơn đáng kể so với các bạn học có thái độ kém tích cực hơn. Các phân tích sâu hơn cho thấy rằng, trong khi thái độ tích cực có xu hướng có lợi cho thành tích học tập của học sinh nói chung, mối liên hệ tích cực này thậm chí còn mạnh mẽ hơn khi giới hạn mẫu cho những người sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông cao. Điều này cho thấy rằng, thái độ học tập có thể là chìa khóa để kết hợp hiệu quả các công nghệ và công cụ

Hình 1: Mối liên hệ giữa thái độ học tập và hiệu quả đọc của học sinh sử dụng nhiều công nghệ thông tin bên ngoài trường học cho bài học ở trường [10]

trực tuyến vào việc học tập. Khi xem xét kỹ hơn vai trò của các thái độ học tập khác nhau, dữ liệu cho thấy rằng, định hướng của học sinh để phát triển các mục tiêu học tập đầy tham vọng và mang lại giá trị cao cho các trường học. Điều này đặc biệt quan trọng nhằm tối đa hóa hiệu quả của việc học tập trực tuyến. Thái độ và quan điểm đối với việc học tập là những động lực quan trọng tạo nên thành tích học tập của học sinh. Trong bối cảnh học tập trực tuyến, chúng có thể giúp học sinh kết hợp hiệu quả hơn các công nghệ kỹ thuật số và các công cụ trực tuyến vào quá trình học tập.

2.3. Vai trò của gia đình và giáo viên trong việc hỗ trợ học sinh học tập trực tuyến

Thái độ học tập bắt nguồn từ sự hỗ trợ mà học sinh nhận được từ giáo viên và gia đình. Vai trò quan trọng của hoạt động thực hành của giáo viên và hỗ trợ tinh thần của phụ huynh là động lực quan trọng trong việc phát triển thái độ của người học. Nói chung, các hình thức hỗ trợ khác nhau có thể được khuyến khích và định hình bằng cách có biện pháp can thiệp hiệu quả, thậm chí còn hơn thế nữa trong những trường hợp đặc biệt liên quan đến đại dịch COVID-19. Vì vậy, điều quan trọng là phải hiểu những hình thức hỗ trợ phù hợp nhất mà giáo viên và gia đình có thể áp dụng để hỗ trợ quá trình học tập trực tuyến của học sinh.

Người học thể hiện thái độ và định hướng tích cực hơn đối với việc học khi chúng được hưởng lợi từ sự hỗ trợ tinh thần nhiều hơn của cha mẹ. Hỗ trợ tinh thần của phụ huynh quan trọng đối với hầu hết thái độ và thể hiện mối liên hệ chặt chẽ với hiệu quả bản thân của học sinh. Cụ thể, các hình thức hỗ trợ tinh thần được cho là có lợi nhất là khi cha mẹ khuyến khích con cái họ tự tin và khi họ ủng hộ những nỗ lực và thành tích học tập của con cái. Về phía giáo viên, môi trường giáo dục nơi giáo viên có thể truyền tải sự nhiệt tình đối với nội dung giảng dạy của họ sẽ hỗ trợ sự phát triển thái độ học tập tích cực ở học sinh, cụ thể là các mục tiêu học tập đầy

tham vọng, động cơ để hoàn thành nhiệm vụ, hiệu quả bản thân và thích đọc sách. Tầm quan trọng của sự nhiệt tình của giáo viên như một yếu tố thúc đẩy quá trình học tập của học sinh. Ví dụ, giáo viên nhiệt tình sẽ góp phần truyền cho học sinh của họ những trải nghiệm tích cực liên quan đến chủ đề và ý thức về tầm quan trọng của môn học và chúng thúc đẩy, truyền cảm hứng cho học sinh, tăng thời gian hữu ích cho nhiệm vụ học tập [11], [12], [13].

Cha mẹ đóng một vai trò quan trọng trong quá trình học ở nhà, chẳng hạn như đảm bảo rằng, con cái của họ tuân theo chương trình học tập và hỗ trợ con cái về mặt tinh thần để duy trì động lực và mục tiêu đầy tham vọng của chúng trong một tình huống mà chúng có thể dễ dàng chán nản với việc học một cách tự chủ cũng do thiếu các hiệu ứng tích cực. Sự tham gia của phụ huynh trong giai đoạn này có thể giúp học sinh giải quyết những thách thức chính do học tập trực tuyến đặt ra, thúc đẩy quá trình học tập chủ động và tự chủ của các em. Tuy nhiên, nhiều trở ngại có thể cản trở sự tham gia hiệu quả của các bậc cha mẹ. Cha mẹ cũng có thể cảm thấy không có khả năng hỗ trợ do thiếu kỹ năng kỹ thuật số, chưa quen với nội dung bài tập ở trường của con họ. Các bậc cha mẹ có trình độ học vấn thấp có thể có thái độ tiêu cực đối với việc học của bản thân. Do đó, đánh giá thấp tầm quan trọng của việc hỗ trợ đối với sự phát triển kỹ năng của con cái họ và kết quả là giúp được ít hơn những bậc cha mẹ có học vấn cao. Một mối quan tâm khác là sự khác biệt về giới trong thái độ và thành tích học toán có thể trở nên tồi tệ hơn trong quá trình học ở nhà, khi nhiều em được mẹ hỗ trợ chủ yếu trong bài học ở trường. Điều được biết là nhiều phụ nữ có mức độ lo lắng về toán học cao và nghiên cứu trước đây chỉ ra rằng, học sinh nữ có thể đặc biệt nhạy cảm với sự lo lắng về toán học. Do đó, Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo, trường học cần có những hành động ngay lập tức để giải quyết những vấn đề này và thúc đẩy sự tham gia của phụ huynh [11], [12], [13].

Cùng với gia đình, giáo viên đóng vai trò cơ bản trong việc giúp học sinh sử dụng hiệu quả hơn việc học tập trực tuyến. Đặc biệt, các phương thức hiệu quả nhất liên quan đến cách giáo viên kích thích khả năng đọc ở học sinh (Ví dụ: Giáo viên đặt ra các câu hỏi khuyến khích học sinh tham gia tích cực hoặc cho học sinh thấy thông tin trong bài học được xây dựng dựa trên những gì họ đã biết), cũng như sự hỗ trợ của giáo viên nói chung (Ví dụ: Khi giáo viên thể hiện sự quan tâm đến việc học của mọi học sinh, tiếp tục giảng dạy cho đến khi tất cả học sinh đều hiểu và trợ giúp thêm khi học sinh cần), hướng dẫn trực tiếp. Tương tự như hỗ trợ tinh thần của cha mẹ, những hành động của giáo viên có thể cải thiện đáng kể thành tích học tập của học sinh ở trường và có thể đặc biệt phù hợp trong bối cảnh này, giúp học sinh tập trung vào nhiệm vụ học tập của mình và duy trì động lực cũng

như thái độ học tập của họ. Nếu thái độ học tập là động lực chính cho thành tích học tập trực tuyến của học sinh thì Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo cần làm thế nào để thúc đẩy sự phát triển những thái độ tích cực đó, làm thế nào để hỗ trợ giáo viên và phụ huynh trong việc củng cố chúng [11], [12], [13].

2.4. Giải pháp về chính sách hỗ trợ gia đình và giáo viên

Nội dung được trình bày ở trên đã nêu bật tầm quan trọng của cả gia đình và giáo viên trong việc hỗ trợ học tập và thúc đẩy động lực học tập của học sinh trong thời gian bình thường, thậm chí còn đặc biệt quan trọng trong thời gian các em học tập trực tuyến. Do đó, điều quan trọng là Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo phải tạo điều kiện thuận lợi cho sự tham gia hiệu quả của họ. Tìm ra những cách thức hiệu quả để các bậc cha mẹ có thể tích cực chăm sóc con cái và hỗ trợ con cái họ trong việc học tập đồng thời kết hợp với các trách nhiệm công việc của họ là một thách thức quan trọng cần được giải quyết. Các biện pháp can thiệp theo hướng này có thể bằng cách mở rộng “cơ hội nghỉ việc cho gia đình”. Những bậc cha mẹ đang đi làm không thể dung hòa được công việc và nghĩa vụ gia đình nên có thể được phép “nghỉ có lương đến hai tháng”, được Nhà nước hỗ trợ bằng 70% thu nhập của họ. Tương tự, có thể, “cha mẹ có con dưới 12 tuổi được nghỉ phép có lương trong sáu tuần”, và “có thể được trả 50%” thu nhập mỗi tháng. Hoặc có thể cha mẹ có con dưới 18 tuổi mà trường học đã đóng cửa thì “có thể được nghỉ phép có lương lên tới 12 tuần”, được trả bằng 2/3 thu nhập. Các “biện pháp loại này” rất quan trọng để thúc đẩy sự tham gia của cha mẹ vào các hoạt động học tập của con cái họ trong khi vẫn duy trì công việc chung.

Cung cấp thông tin cho phụ huynh về cách hỗ trợ hiệu quả việc học tập của con em họ cũng có thể cải thiện kết quả giáo dục, cả trong thời gian học tập trực tuyến và trong thời gian bình thường. Ví dụ, một nền tảng trang web được tạo ra nhằm cung cấp tài nguyên cho các nhà giáo dục và gia đình cho học sinh từ giáo dục mầm non đến trung học phổ thông. Một phần của các nguồn lực này nhằm mục đích phát triển các kỹ năng kỹ thuật số cũng như khả năng sáng tạo, tư duy phản biện hoặc các kỹ năng xã hội-tình cảm, trong khi các nguồn lực khác hỗ trợ các gia đình, ví dụ bằng cách giúp các gia đình có thu nhập thấp hơn có được thiết bị và wifi tốt hơn hoặc bằng cách cung cấp sự hướng dẫn về “an toàn và an ninh mạng”. Ngoài việc cung cấp quyền truy cập vào các tài nguyên được quản lý, nền tảng các trang web này nên đề xuất lịch trình hàng ngày để giúp học sinh và gia đình có sự cân bằng tốt giữa các hoạt động của họ. Một hệ thống giáo dục tích cực mà ở đó tăng cường được sự tham gia của nhà trường - phụ huynh để cung cấp thông tin và hướng dẫn thích hợp cho phụ huynh về các phương pháp hiệu quả nhằm hỗ trợ việc học tập của

con em họ. Kênh truyền hình giáo dục có thể cung cấp tài liệu giáo dục chất lượng cao phù hợp với các nhóm tuổi khác nhau và cung cấp “cách thức” để phụ huynh kết nối với trường học. Như một chỉ số cho sự thành công của học tập trực tuyến, đối với phụ huynh, học sinh và giáo viên cần có mối liên hệ tích cực mạnh mẽ giữa sự rõ ràng của thông tin liên lạc giữa nhà trường và phụ huynh, và sự tin tưởng của phụ huynh rằng, con họ sẽ đạt được mục tiêu học tập của mình. Giáo viên cần được hỗ trợ để nhanh chóng thích nghi thực hành giảng dạy của họ với đào tạo từ xa dù là thường xuyên hay đột xuất. Về mặt này, cần huy động mạng lưới các cố vấn giáo dục kỹ thuật số tại địa phương để hỗ trợ quá trình chuyển đổi từ học trực tiếp sang học tập trực tuyến. Mạng lưới cố vấn giáo dục kỹ thuật số để hỗ trợ cả giáo viên và hiệu trưởng trường học bằng cách cung cấp cho họ trong dạy học trực tuyến về tính sẵn có và sử dụng các nguồn tài nguyên kỹ thuật số cho thực hành sư phạm và bằng cách thúc đẩy thực hành giảng dạy thích ứng với tính liên tục của giáo dục khi chuyển sang dạy học trực tuyến. Quyết định bổ sung các nguồn lực cho trường học và nỗ lực của giáo viên trong việc cung cấp các lớp học trực tuyến chất lượng cao bằng cách cung cấp chương trình học tại nhà trên truyền hình hoặc mạng xã hội. Các giáo viên và chuyên gia giáo dục cần cung cấp các bài học hàng ngày cho học sinh từ lớp 1 đến lớp 12, bao gồm video và các hoạt động tương tác nhằm duy trì động lực của học sinh và kích thích các kỹ năng cảm xúc xã hội của các em.

3. Kết luận

Sự ảnh hưởng từ đại dịch COVID-19 hiện nay đã buộc nhiều trường học phải đóng cửa để ngăn chặn sự lây lan của virus. Do những hậu quả tiêu cực lâu dài mà việc đóng cửa trường học sẽ gây ra đối với việc tích lũy kiến thức, kỹ năng, nên hệ thống giáo dục đã chuyển sang trực tuyến nhanh chóng trên quy mô chưa từng có. Điều quan trọng nhất là Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo phải có chính sách hỗ trợ những khó khăn chính mà học sinh, phụ huynh, giáo viên và hiệu trưởng nhà trường gặp phải khi thích ứng với giai đoạn học tập trực tuyến này và can thiệp để khai thác tốt hơn tiềm năng của việc học tập trực tuyến như nên mở rộng cơ sở hạ tầng, đảm bảo rằng không ai bị loại khỏi các bài học trực tuyến. Bài viết này nhằm minh họa rằng, thái độ và thiên hướng của học sinh đối với việc học, chẳng hạn như tham vọng hoặc động lực, là những động lực quan trọng trong thành tích học tập của họ và có thể giúp đảm bảo rằng việc học tập trực tuyến càng ngày càng có hiệu quả cao hơn. Ngoài ra, gia đình và giáo viên đóng một vai trò quan trọng trong việc hướng dẫn các em vượt qua những thách thức của việc học tập tại nhà. Cha mẹ có thể hỗ trợ tinh thần và việc học tập của con em họ trong khi giáo viên có thể đóng vai trò là người cố

vấn, khuyến khích học tập tích cực, động lực học tập và kiểm soát được điều đó để không ai bị tụt lại phía sau. Những can thiệp như vậy có thể góp phần đáng kể vào việc học tập trực tuyến có hiệu quả cao hơn. Với vai trò quan trọng của gia đình và giáo viên trong bối cảnh

học tập trực tuyến, Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo có thể thúc đẩy sự tham gia tích cực của họ bằng cách đưa ra những chính sách (biện pháp) thích hợp sẽ góp phần quan trọng vào việc nâng cao hiệu quả trong học tập trực tuyến.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (30/3/2021), Thông tư số 09/2021/TT-BGDĐT quy định về quản lý và tổ chức dạy học trực tuyến trong cơ sở giáo dục phổ thông và cơ sở giáo dục thường xuyên, Hà Nội.
- [2] UNESCO, (2020), *Ứng phó với sự gián đoạn giáo dục do tình trạng đại dịch COVID-19*, <https://en.unesco.org/covi19/educationresponse/>.
- [3] Burgess, S, (2020), *Chúng ta làm thế nào để giúp các nhóm học sinh học tập do tình trạng đại dịch COVID-19?* VoxEU.org.
- [4] Hanushek, E - L. Woessmann, (2020), *Tác động đến kinh tế do sự mất mát trong học tập*, NXB OECD, Paris, <https://doi.org/10.1787/21908d74-e>.
- [5] OECD, (2020), *Giữ cho Internet luôn hoạt động trong thời kì khủng hoảng của đại dịch COVID-19*, OECD Publishing, Paris.
- [6] OECD, (2020), *Học tập từ xa khi trường học đóng cửa: Học sinh và trường học chuẩn bị tốt như thế nào?*, Thông tin chi tiết từ PISA, OECD Publishing, Paris.
- [7] Fleischer, H, (2012), *Hiểu biết hiện tại của chúng ta về các dự án máy tính một-một*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.edurev.2011.11.004>.
- [8] Peterson, A. và cộng sự, (2018), *Tìm hiểu phương pháp sư phạm đổi mới: Các chủ đề chính để phân tích các phương pháp tiếp cận mới đối với việc dạy và học*, OECD, số 172, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9f843a6e-en>.
- [9] OECD, (2019), *Triển vọng kỹ năng của OECD 2019: Phát triển mạnh trong thế giới kỹ thuật số*, OECD Publishing, Paris, <https://dx.doi.org/10.1787/d8f0bc12-en>.
- [10] Heckman, J. và cộng sự, (2014), *Kỹ năng bồi dưỡng và đo lường: Cải thiện kỹ năng nhận thức và phi nhận thức để thúc đẩy thành công suốt đời*, số 110, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5jxs7vr78f7-en>.
- [11] <https://kenh14.vn/phu-huynh-va-giao-vien-nang-cap-level-de-day-truc-tuyen-cho-hoc-sinh-20200315143705314.chn>.
- [12] <https://tuoitrethudo.com.vn/giao-vien-phu-huynh-cung-hien-ke-hoc-truc-tuyen-hieu-qua-176432.html>.
- [13] <https://vovgiaothong.vn/day-va-hoc-truc-tuyen-can-trach-nhiem-cao-cua-ca-nha-truong-va-phu-huynh>.

THE ROLE OF FAMILIES AND TEACHERS IN SUPPORTING STUDENTS IN THE ONLINE LEARNING PROCESS

Hoang Thi Minh Anh

Email: minhah072020@gmail.com
The Vietnam National Institute of Educational Sciences
101 Tran Hung Dao, Hoan Kiem, Hanoi, Vietnam

ABSTRACT: *Students' attitudes towards learning play an important role in maximizing the potential of online learning when conventional face-to-face instruction is not possible. Parental emotional support is important for most attitudes and is strongly associated with student self-efficacy, specifically the forms of emotional support found to be most beneficial are when parents encourage their children to be confident, and when they support their children's efforts and academic achievements. On the teacher's side, an educational environment where teachers can convey enthusiasm for their teaching content will support the development of positive learning attitudes in students, namely ambitious learning goals and motivation to complete tasks, self-efficacy, and love to read. The importance of teachers' enthusiasm as a motivating factor in student learning. It is required that the Government, the Ministry of Education and Training create favorable conditions for the effective participation of parents. If they are working, they may be allowed to take "paid leave", supported by the State with 70% of their income. Providing information to parents about how to effectively support their child's learning can also improve educational outcomes, both during online learning and during regular periods. Teachers also need support to quickly adapt their teaching practices to distance learning, whether routine or unexpected. Therefore, parents and teachers play a fundamental role in supporting students to develop these crucial attitudes, particularly in the current situation, targeted policy interventions should be designed with the aim of reducing the burden on parents and help teachers and schools make the most of digital learning in online learning.*

KEYWORDS: General education, policy, online learning, teachers, students, parents.